

Τα δικαιώματά σας κοινωνικής ασφάλισης

στη Λεττονία

Κοινωνική Ευρώπη

Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Οι πληροφορίες που παρέχονται από τον παρόντα οδηγό έχουν συνταχθεί και επικαιροποιηθεί σε στενή συνεργασία με τους εθνικούς αντιπροσώπους του συστήματος αμοιβαίας πληροφόρησης για την κοινωνική προστασία (MISSOC). Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το δίκτυο MISSOC παρέχονται στη διεύθυνση: <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=el&catId=815>

Ο παρών οδηγός παρέχει μια γενική περιγραφή του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης που εφαρμόζεται στις αντίστοιχες χώρες. Περισσότερες πληροφορίες παρέχονται μέσω άλλων δημοσιεύσεων του δικτύου MISSOC, οι οποίες διατίθενται μέσω του παραπάνω συνδέσμου. Μπορείτε επίσης να επικοινωνείτε με τις αρμόδιες αρχές και τα ιδρύματα που παρατίθενται στο παράρτημα I του παρόντος οδηγού.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και κάθε πρόσωπο που ενεργεί για λογαριασμό της δεν φέρουν καμία ευθύνη κατ' οιονδήποτε τρόπο για τη χρήση των πληροφοριών που περιέχονται στην παρούσα δημοσίευση.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Κεφάλαιο I: Εισαγωγή, οργάνωση και χρηματοδότηση	6
Εισαγωγή	6
Οργάνωση της κοινωνικής προστασίας	6
Χρηματοδότηση.....	7
Το δικαίωμά σας σε παροχές κοινωνικής ασφάλισης όταν μετακινείστε στην Ευρώπη.....	7
Κεφάλαιο II: Η υγειονομική περίθαλψη	8
Πότε δικαιούστε υγειονομική περίθαλψη;	8
Τι καλύπτεται;	8
Πώς αποκτάτε πρόσβαση στην υγειονομική περίθαλψη;	8
Το δικαίωμά σας σε παροχές υγειονομικής περίθαλψης όταν μετακινείστε στην Ευρώπη .	8
Κεφάλαιο III: Παροχές ασθενείας σε χρήμα	10
Πότε δικαιούστε παροχές ασθενείας σε χρήμα;	10
Τι καλύπτεται;	10
Πώς αποκτάτε πρόσβαση σε παροχές ασθενείας σε χρήμα;	11
Το δικαίωμά σας σε παροχές ασθενείας σε χρήμα όταν μετακινείστε στην Ευρώπη.....	11
Κεφάλαιο IV: Παροχές μητρότητας και πατρότητας	12
Πότε δικαιούστε παροχές μητρότητας και πατρότητας;	12
Τι καλύπτεται;	12
Πώς αποκτάτε πρόσβαση στα επιδόματα μητρότητας και πατρότητας;	13
Το δικαίωμά σας σε παροχές μητρότητας και πατρότητας όταν μετακινείστε στην Ευρώπη	13
Κεφάλαιο V: Παροχές αναπηρίας	15
Πότε δικαιούστε παροχές αναπηρίας;	15
Τι καλύπτεται;	15
Πώς αποκτάτε πρόσβαση σε παροχές αναπηρίας;	15
Το δικαίωμά σας σε παροχές αναπηρίας όταν μετακινείστε στην Ευρώπη.....	15
Κεφάλαιο VI: Συντάξεις και παροχές γήρατος	17
Πότε δικαιούστε παροχή γήρατος;	17
Τι καλύπτεται;	17
Πώς αποκτάτε πρόσβαση στις παροχές γήρατος;.....	17
Το δικαίωμά σας σε παροχές γήρατος όταν μετακινείστε στην Ευρώπη	18

Κεφάλαιο VII: Παροχές επιζώντων	19
Πότε δικαιούστε παροχές επιζώντων;	19
Τι καλύπτεται;	19
Πώς αποκτάτε πρόσβαση σε παροχές επιζώντων;	20
Το δικαίωμά σας σε παροχές επιζώντων όταν μετακινείστε στην Ευρώπη	21
Κεφάλαιο VIII: Παροχές για εργατικά ατυχήματα και επαγγελματικές ασθένειες	22
Πότε δικαιούστε παροχές για εργατικά ατυχήματα και επαγγελματικές ασθένειες;	22
Τι καλύπτεται;	22
Πώς αποκτάτε πρόσβαση σε παροχές εργατικού ατυχήματος και επαγγελματικών ασθενειών;	23
Το δικαίωμά σας σε παροχές εργατικού ατυχήματος και επαγγελματικών ασθενειών όταν μετακινείστε στην Ευρώπη	23
Κεφάλαιο IX: Οικογενειακά επιδόματα	25
Πότε δικαιούστε οικογενειακά επιδόματα;	25
Τι καλύπτεται;	25
Πώς αποκτάτε πρόσβαση στα οικογενειακά επιδόματα;	26
Το δικαίωμά σας σε οικογενειακά επιδόματα όταν μετακινείστε στην Ευρώπη	26
Κεφάλαιο X: Ανεργία	28
Πότε δικαιούστε παροχές ανεργίας;	28
Τι καλύπτεται;	28
Πώς αποκτάτε πρόσβαση στις παροχές ανεργίας;	29
Το δικαίωμά σας σε παροχές ανεργίας όταν μετακινείστε στην Ευρώπη	29
Κεφάλαιο XI: Ελάχιστοι πόροι	30
Πότε δικαιούστε επίδομα λόγω ελάχιστων πόρων;	30
Τι καλύπτεται;	31
Πώς αποκτάτε πρόσβαση στα επιδόματα λόγω ελάχιστων πόρων;	31
Το δικαίωμά σας σε επιδόματα λόγω ελάχιστων πόρων όταν μετακινείστε στην Ευρώπη	32
Κεφάλαιο XII: Μακροχρόνια περίθαλψη	33
Πότε δικαιούστε μακροχρόνια περίθαλψη;	33
Τι καλύπτεται;	33
Πώς αποκτάτε πρόσβαση στη μακροχρόνια περίθαλψη;	34
Το δικαίωμά σας σε μακροχρόνια περίθαλψη όταν μετακινείστε στην Ευρώπη	34
Παράρτημα I: Χρήσιμες διευθύνσεις και χρήσιμοι δικτυακοί τόποι	35

Παράρτημα II: Ειδικές μη ανταποδοτικές παροχές37

Κεφάλαιο I: Εισαγωγή, οργάνωση και χρηματοδότηση

Εισαγωγή

Το καθεστώς κοινωνικής ασφάλισης της Λεττονίας καλύπτει:

- τις υπηρεσίες περίθαλψης, την ασφάλιση ασθένειας, και τα επιδόματα μητρότητας και πατρότητας·
- παροχές για εργατικά ατυχήματα και επαγγελματικές ασθένειες·
- τα έξοδα κηδείας·
- τις συντάξεις αναπηρίας·
- συντάξεις γήρατος και επιζώντων·
- την ασφάλιση ανεργίας·
- οικογενειακά επιδόματα·

Οργάνωση της κοινωνικής προστασίας

Το σύστημα κοινωνικής ασφάλισης στη Λεττονία οργανώνεται από το υπουργείο Κοινωνικών Υποθέσεων (*Labklājības ministrija*), το οποίο, στον τομέα της κοινωνικής ασφάλισης, είναι κυρίως υπεύθυνο για την ανάπτυξη και εφαρμογή της κρατικής πολιτικής όσον αφορά την κοινωνική ασφάλιση και τις κρατικές κοινωνικές παροχές.

Το κεντρικό όργανο της κρατικής διοίκησης για την υγειονομική περίθαλψη από τον Φεβρουάριο του 2003 είναι το υπουργείο Υγείας (*Veselības ministrija*), το οποίο είναι αρμόδιο για την ανάπτυξη πολιτικών και την κατάρτιση νομοθεσίας στον συγκεκριμένο τομέα.

Ο κρατικός οργανισμός κοινωνικής ασφάλισης (*Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra*) και τα τοπικά γραφεία του παρέχουν τις κρατικές κοινωνικές παροχές και τις υπηρεσίες κοινωνικής ασφάλισης που αφορούν τους εξής κλάδους: ασθένειας, ανεργίας, γονικής, μητρότητας, γήρατος, επιζώντων, αναπηρίας, εργατικών ατυχημάτων και επαγγελματικών ασθενειών.

Ο κρατικός οργανισμός απασχόλησης (*Nodarbinātības valsts aģentūra*) διαχειρίζεται ζητήματα που αφορούν την εργασιακή διαμεσολάβηση, την τοποθέτηση ασκούμενων σε θέσεις εργασίας και τα προγράμματα επανεκπαίδευσης, ενώ ο κρατικός οργανισμός κοινωνικής ασφάλισης διαχειρίζεται τις πληρωμές των παροχών ανεργίας.

Οι κοινωνικές υπηρεσίες παρέχονται από το υπουργείο Κοινωνικών Υποθέσεων (*Labklājības ministrija*), τα υπαγόμενα σε αυτό ιδρύματα (κρατικός οργανισμός κοινωνικής ένταξης (*Sociālās integrācijas valsts aģentūras*)), ΜΚΟ και δήμους, ενώ η κοινωνική πρόνοια παρέχεται από τους δήμους. Οι δήμοι δεν υπάγονται στον έλεγχο κανενός υπουργείου.

Η διαχείριση του προϋπολογισμού της υγειονομικής περίθαλψης γίνεται από το Κέντρο πληρωμών υγείας (*Veselības norēķinu centrs*). Το Κέντρο συνάπτει ετήσιες συμβάσεις με τους παρόχους ιατρικών υπηρεσιών και καλύπτει τις δαπάνες ιατρικής περίθαλψης των ασφαλισμένων από τους παρόχους των υπηρεσιών δυνάμει των συμβάσεων αυτών. Η υποχρεωτική ασφάλιση υγείας περιλαμβάνει επίσης επιστροφές δαπανών για ορισμένα φάρμακα.

Χρηματοδότηση

Αρμόδια για την εισπράξη των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης (καθώς και για την εισπράξη της ατομικής φορολογίας εισοδήματος) είναι η υπηρεσία κρατικών εσόδων (*Valsts ierēnumu dienests*).

Το ποσοστό εισφοράς στην υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση ανέρχεται στο 35,09% του ακαθάριστου μισθού. Από το ποσοστό αυτό, το 24,09% καταβάλλεται από τον εργοδότη και το 11% από τον μισθωτό. Ο εργοδότης είναι υπεύθυνος για την καταβολή των εν λόγω εισφορών και παρακρατεί αυτομάτως από το εισόδημα του μισθωτού το καθορισμένο από τη νομοθεσία ποσοστό.

Για τους αυτοαπασχολούμενους, η εισφορά στην υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση υπολογίζεται βάσει των εισοδημάτων που εισπράττουν από την παραγωγή, την εκτέλεση έργων, την παροχή υπηρεσιών, τις έκτακτες και επαγγελματικές δραστηριότητες καθώς και βάσει άλλων εισοδημάτων.

Το δικαίωμά σας σε παροχές κοινωνικής ασφάλισης όταν μετακινείστε στην Ευρώπη

Τα συστήματα κοινωνικής ασφάλισης στην Ευρώπη διαφέρουν από χώρα σε χώρα, γι' αυτό και οι σχετικές διατάξεις της ΕΕ αποσκοπούν στον καλύτερο συντονισμό τους. Είναι σημαντικό να υπάρχουν κοινότητες κανόνες που διασφαλίζουν την πρόσβαση στα κοινωνικές παροχές ώστε να μη ζημιώνονται οι ευρωπαίοι εργαζόμενοι και άλλοι ασφαλισμένοι όταν ασκούν το δικαίωμά τους για ελεύθερη κυκλοφορία εντός της ΕΕ. Οι κανόνες αυτοί βασίζονται σε τέσσερις αρχές.

- Όταν μετακινείστε εντός της Ευρώπης, είστε πάντα ασφαλισμένος με βάση τη νομοθεσία ενός και μόνο κράτους μέλους: κατά κανόνα, εάν είστε εργαζόμενος, η χώρα αυτή θα είναι η χώρα στην οποία εργάζεστε, εάν δεν εργάζεστε, θα είναι η χώρα στην οποία διαμένετε.
- Η αρχή της ίσης μεταχείρισης διασφαλίζει ότι έχετε τα ίδια δικαιώματα και υποχρεώσεις με τους πολίτες της χώρας στην οποία είστε ασφαλισμένος.
- Όταν είναι απαραίτητο, περίοδοι ασφάλισης που κατοχυρώνονται σε άλλες χώρες της ΕΕ μπορούν να λαμβάνονται υπόψη για τη χορήγηση κάποιου επιδόματος.
- Οι παροχές σε χρήμα μπορούν να «εξαγονται», εάν ζείτε σε χώρα διαφορετική από εκείνη στην οποία είστε ασφαλισμένος.

Μπορείτε να επικαλείστε τις διατάξεις της ΕΕ για τον συντονισμό της κοινωνικής ασφάλισης στα 27 κράτη μέλη, τη Νορβηγία, την Ισλανδία, το Λιχτενστάιν (ΕΟΧ) και την Ελβετία (31 χώρες συνολικά).

Ορισμένες γενικές πληροφορίες σχετικά με τις διατάξεις της ΕΕ παρέχονται στο τέλος κάθε κεφαλαίου. Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον συντονισμό των δικαιωμάτων κοινωνικής ασφάλισης για όσους μετακινούνται ή ταξιδεύουν στην ΕΕ, την Ισλανδία, το Λιχτενστάιν, τη Νορβηγία ή την Ελβετία διατίθενται στη διεύθυνση: <http://ec.europa.eu/social-security-coordination>.

Κεφάλαιο II: Η υγειονομική περίθαλψη

Πότε δικαιούστε υγειονομική περίθαλψη;

Υγειονομική περίθαλψη δικαιούνται:

- οι λεττονοί πολίτες ·
- πολίτες των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου και της Ελβετικής Συνομοσπονδίας, οι οποίοι διαμένουν και εργάζονται στη Λεττονία ως μισθωτοί ή αυτοαπασχολούμενοι, καθώς και τα μέλη των οικογενειών τους ·
- πολίτες τρίτων χωρών που διαθέτουν άδεια μόνιμης παραμονής στη Λεττονία ·
- πρόσφυγες και άτομα στα οποία έχει αποδοθεί εναλλακτικό καθεστώς (επικουρική προστασία) ·
- πρόσωπα που συλλαμβάνονται, κρατούνται και καταδικάζονται με στερητικές της ελευθερίας ποινές.

Τι καλύπτεται;

Οι επισκέψεις σε γενικό ιατρό και τα παραπεμπτικά σημειώματα των γενικών ιατρών προς νοσοκομεία ή για άλλες εξειδικευμένες θεραπείες καλύπτονται από το εθνικό σύστημα ασφάλισης. Δεν απαιτείται παραπεμπτικό σημείωμα σε περίπτωση που ο ειδικός ιατρός εργάζεται στον ιδιωτικό τομέα.

Ο ασθενής (εξαιρούμενων όσων είναι ηλικίας κάτω των 18 και άνω των 80 ετών) επιβαρύνεται με οικονομική συμμετοχή για την επίσκεψη σε γενικό ιατρό ή σε νοσοκομείο. Το ύψος της συμμετοχής εξαρτάται από το εκάστοτε νοσοκομείο και τη θεραπεία. Ωστόσο, προβλέπονται εξαιρέσεις για ειδικές κατηγορίες ασθενών, όπως τα παιδιά ηλικίας κάτω των 18 ετών και όσοι πάσχουν από ορισμένες συγκεκριμένες παθήσεις.

Πώς αποκτάτε πρόσβαση στην υγειονομική περίθαλψη;

Καταρχάς πρέπει να ορίσετε ραντεβού με γενικό ιατρό.

Οι υπηρεσίες περίθαλψης παρέχονται μόνο στα ιδρύματα περίθαλψης που είναι συμβεβλημένα με το Κέντρο Πληρωμών Υγείας, το οποίο εγγυάται για την ποιότητα των υπηρεσιών περίθαλψης. Έτσι, προτού επισκεφθεί κάποιον γιατρό προκειμένου να λάβει δωρεάν υπηρεσίες περίθαλψης (χρηματοδοτούμενες μόνο από τρίτους), ο ασθενής οφείλει να ενημερώνεται πρώτα εάν:

- ο ιατρός ή το κέντρο περίθαλψης είναι συμβεβλημένοι πάροχοι υπηρεσιών ·
- οι απαιτούμενες υπηρεσίες περίθαλψης καλύπτονται από το κράτος.

Όσοι δικαιούνται εγγυημένες από το κράτος υπηρεσίες περίθαλψης οφείλουν να καταβάλλουν το τέλος που καθορίζει το κράτος (βλ. παραπάνω «Τι καλύπτεται»).

Το δικαίωμά σας σε παροχές υγειονομικής περίθαλψης όταν μετακινείστε στην Ευρώπη

Εάν διαμένετε προσωρινά ή μόνιμα σε άλλη χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή στην Ισλανδία, το Λιχτενστάιν, τη Νορβηγία ή την Ελβετία, μπορείτε, τόσο εσείς όσο και η οικογένειά σας, να χρησιμοποιείτε τις υπηρεσίες δημόσιας υγειονομικής περίθαλψης που παρέχονται εκεί. Αυτό δεν σημαίνει απαραίτητα ότι η περίθαλψη θα είναι δωρεάν, πράγμα το οποίο εξαρτάται από τη νομοθεσία της κάθε χώρας.

Εάν προγραμματίζετε προσωρινή παραμονή (διακοπές, επαγγελματικό ταξίδι κ.λπ.) σε άλλη χώρα της ΕΕ ή στην Ισλανδία, το Λιχτενστάιν, τη Νορβηγία ή την Ελβετία, προμηθευτείτε την ευρωπαϊκή κάρτα ασφάλισης ασθενείας (EHIC) προτού αναχωρήσετε. Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την κάρτα EHIC και πώς να την αποκτήσετε παρέχονται στη διεύθυνση: <http://ehic.europa.eu>.

Εάν προγραμματίζετε να εγκατασταθείτε μόνιμα σε άλλη χώρα της ΕΕ, περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τα δικαιώματά σας σχετικά με παροχές υγειονομικής περίθαλψης παρέχονται στη διεύθυνση <http://ec.europa.eu/social-security-coordination>.

Κεφάλαιο III: Παροχές ασθενείας σε χρήμα

Πότε δικαιούστε παροχές ασθενείας σε χρήμα;

Οι παροχές ασφάλισης ασθενείας καταβάλλονται εάν ο μισθωτός δεν παρουσιάζεται στον χώρο εργασίας του και ως εκ τούτου χάνει μέρος του μισθού του ή εάν ο ελεύθερος επαγγελματίας υφίσταται απώλεια εισοδήματος για κάποιον από τους ακόλουθους λόγους:

- ασθένεια ή βλάβη ·
- ιατρική ή προληπτική περίθαλψη
- τοποθέτηση σε απομόνωση (καραντίνα) ·
- θεραπεία σε ιατρικό κέντρο ανάρρωσης κατόπιν ιατρικού παραπεμπτικού, εφόσον αυτό κρίνεται αναγκαίο από το ιατρικό σώμα έως ότου ο ασθενής ανακτήσει την ικανότητά του προς εργασία ·
- φροντίδα ασθενούντων τέκνων ηλικίας μέχρι 14 ετών ·
- νοσηλεία για τοποθέτηση πρόθεσης ή ορθωτικού βοηθήματος.

Οι παροχές αυτές προσφέρονται σε όλους τους μισθωτούς και τους αυτοαπασχολούμενους, καθώς και στα μέλη των οικογενειών τους.

Τι καλύπτεται;

Οι αποζημιώσεις λόγω ανικανότητας προς εργασία καταβάλλονται από τη 11η ημέρα ανικανότητας μέχρι την αποκατάσταση της ικανότητας προς εργασία ως εξής:

- για αρχική περίοδο ανικανότητας διάρκειας 26 εβδομάδων, από την πρώτη ημέρα ανικανότητας προς εργασία χωρίς διακοπή ·
- για περίοδο ανικανότητας μέγιστης διάρκειας 52 εβδομάδων σε διάστημα τριών ετών, με διακοπές.

Σε ειδικές περιπτώσεις, όταν διαπιστώνεται ανάγκη συνέχισης της ιατρικής περίθαλψης, η περίοδος καταβολής των παροχών ασθενείας μπορεί να υπερβαίνει και τις 26 εβδομάδες, όχι όμως και τις 52, αρχής γενομένης από την πρώτη ημέρα ανικανότητας προς εργασία εάν η ανικανότητα είναι συνεχής.

Οι αποζημιώσεις για τις 10 πρώτες ημέρες ανικανότητας προς εργασία βαρύνουν τον εργοδότη.

Αν ο ασφαλισμένος έχει περιέλθει σε κατάσταση ανικανότητας προς εργασία προκειμένου να φροντίσει ασθενούν τέκνο ηλικίας έως 14 ετών, οι ημερήσιες αποζημιώσεις καταβάλλονται από την 1η έως τη 14η ημέρα της διακοπής της εργασίας αν το τέκνο περιθάλπεται στο σπίτι, και από τη 15η έως την 21η ημέρα εάν το τέκνο περιθάλπεται σε νοσοκομείο.

Το ύψος των ημερήσιων αποζημιώσεων ασθενείας ανέρχεται στο 80% του βασικού μισθού του ασφαλισμένου, ο οποίος υπολογίζεται βάσει των εισοδημάτων 12 μηνών και βάσει του οποίου έχουν υπολογιστεί οι καταβαλλόμενες εισφορές κοινωνικής ασφάλισης. Προσωρινά, μεταξύ 1ης Ιανουαρίου 2010 και 31ης Δεκεμβρίου 2012, το εν λόγω τμήμα του επιδόματος που υπερβαίνει τα 11,51 LVL (16 ευρώ) την ημέρα, καταβάλλεται κατά το ήμισυ.

Αποζημίωση για έξοδα κηδείας (*Arbedīšanas rabalsts*) καταβάλλεται σε περίπτωση θανάτου του ασφαλισμένου ή θανάτου συντηρούμενου μέλους της οικογένειάς του (βλ. κεφάλαιο VII).

Πώς αποκτάτε πρόσβαση σε παροχές ασθενείας σε χρήμα;

Η αίτηση χορήγησης ημερήσιων αποζημιώσεων ασθενείας που υποβάλλεται στον κρατικό οργανισμό κοινωνικής ασφάλισης (VSAA) πρέπει να συνοδεύεται από ιατρικό πιστοποιητικό και από βεβαίωση του εργοδότη ότι ο αιτών δεν εργάστηκε κατά τη διάρκεια της περιόδου ανικανότητας προς εργασία. Οι αυτοαπασχολούμενοι βεβαιώνουν οι ίδιοι ότι δεν είχαν εισοδήματα κατά τη διάρκεια της περιόδου ανικανότητας προς εργασία.

Τα δικαιολογητικά αυτά μπορούν να υποβληθούν σε οποιοδήποτε γραφείο του VSAA, είτε από τον ίδιο τον ασφαλισμένο, είτε από εξουσιοδοτημένο άτομο, με επίδειξη αποδεικτικού ταυτότητας. Μπορούν επίσης να αποστέλλονται ταχυδρομικώς σε κάποιο από τα γραφεία του VSAA ή να υποβάλλονται ηλεκτρονικώς. Η καταβολή των ημερήσιων αποζημιώσεων ασθενείας μπορεί να ζητηθεί μέσα σε διάστημα 12 μηνών από την πρώτη ημέρα ανικανότητας προς εργασία.

Το δικαίωμά σας σε παροχές ασθενείας σε χρήμα όταν μετακινείστε στην Ευρώπη

Κατά κανόνα, οι παροχές ασθενείας σε χρήμα (δηλαδή επιδόματα που συνήθως αντικαθιστούν το εισόδημα που διακόπτεται λόγω ασθενείας) καταβάλλονται σύμφωνα με τη νομοθεσία της χώρας στην οποία είστε ασφαλισμένοι, ανεξάρτητα από τον τόπο της προσωρινής ή μόνιμης κατοικίας σας.*

Όταν εγκαθίσταστε σε άλλη χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στην Ισλανδία, το Λιχτενστάιν, τη Νορβηγία και την Ελβετία, κάθε φορά που πρέπει να πληρούνται ορισμένες προϋποθέσεις ώστε να δικαιούστε παροχή ασθενείας, ο αρμόδιος φορέας (δηλαδή ο φορέας της χώρας στην οποία είστε ασφαλισμένοι) πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις περιόδους ασφάλισης, διαμονής ή απασχόλησης που έχετε συμπληρώσει βάσει της νομοθεσίας της σχετικής από τις προαναφερθείσες χώρες. Διασφαλίζεται έτσι ότι οι εργαζόμενοι δεν χάνουν την κάλυψη της ασφάλισης ασθενείας όταν αλλάζουν εργασία ή εγκαθίστανται σε άλλο κράτος.

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον συντονισμό των δικαιωμάτων σας κοινωνικής ασφάλισης, όταν αλλάζετε τόπο διαμονής ή ταξιδεύετε, παρέχονται στη διεύθυνση <http://ec.europa.eu/social-security-coordination>.

* Ορισμένες ειδικές μη ανταποδοτικές παροχές σε χρήμα παρέχονται αποκλειστικά στη χώρα διαμονής του δικαιούχου και συνεπώς δεν «εξάγονται». Οι παροχές αυτές παρατίθενται στο παράρτημα II στο τέλος του οδηγού.

Κεφάλαιο IV: Παροχές μητρότητας και πατρότητας

Πότε δικαιούστε παροχές μητρότητας και πατρότητας;

Δικαίωμα στις παροχές αυτές έχουν όλοι οι μόνιμοι κάτοικοι, συμπεριλαμβανομένων των αλλοδαπών και απατρίδων οι οποίοι διαθέτουν άδεια προσωρινής διαμονής και έχουν καταβάλει ατομική φορολογία εισοδήματος για τουλάχιστον έξι μήνες.

Παροχή μητρότητας

Οι παροχές μητρότητας (*maternitātes pabalsts*) καταβάλλονται καθ' όλη την περίοδο της άδειας μητρότητας και της άδειας λοχείας, εάν η μητέρα δεν επιστρέφει στην εργασία της και ως εκ τούτου χάνει τον μισθό της ή εάν είναι αυτοαπασχολούμενη και υφίσταται απώλεια εισοδήματος.

Παροχή πατρότητας

Οι παροχές πατρότητας (*paternitātes pabalsts*) καταβάλλονται στον πατέρα για τη γέννηση τέκνου (άδεια δέκα ημερολογιακών ημερών).

Γονική παροχή

Από 1ης Ιανουαρίου 2008 γονική παροχή καταβάλλεται σε όσους βρίσκονται σε άδεια ανατροφής παιδιού, για παιδιά ηλικίας κάτω του ενός έτους, εάν τα άτομα αυτά εργάζονται κατά την ημέρα χορήγησης του επιδόματος. Το επίδομα αυτό χορηγείται σε έναν από τους γονείς ή στο πρόσωπο που έχει αναλάβει τη φροντίδα τέκνου υπό την ιδιότητα του κηδεμόνα, του θετού γονέα ή του ανάδοχου γονέα.

Τι καλύπτεται;

Παροχή μητρότητας

Αποζημιώσεις καταβάλλονται κατά την άδεια μητρότητας διάρκειας 56 ημερολογιακών ημερών καθώς και κατά την άδεια λοχείας διάρκειας 56 ημερολογιακών ημερών. Οι παροχές μητρότητας καλύπτουν επομένως διάστημα 112 ημερολογιακών ημερών.

Αν η γυναίκα εισαχθεί σε νοσοκομείο πριν από τη 12η εβδομάδα της κύησης και επιβάλλεται να βρίσκεται υπό διαρκή παρακολούθηση κατά το υπόλοιπο της εγκυμοσύνης, τότε στην προβλεπόμενη από το νόμο άδεια μητρότητας προστίθεται συμπληρωματική άδεια 14 ημερών. Σε αυτή την περίπτωση, η παροχή καταβάλλεται για το σύνολο των 70 ημερών αδείας.

Σε περίπτωση επιπλοκών κατά ή μετά τον τοκετό, καθώς και σε περίπτωση πολλαπλού τοκετού, στην προβλεπόμενη από το νόμο άδεια μητρότητας προστίθεται συμπληρωματική άδεια 14 ημερών. Σε αυτή την περίπτωση, το επίδομα καταβάλλεται για το σύνολο των 70 ημερών αδείας.

Η παροχή μητρότητας ανέρχεται στο 100% του μέσου βασικού μισθού, ο οποίος υπολογίζεται βάσει των εισοδημάτων 12 μηνών και βάσει του οποίου έχουν υπολογιστεί οι καταβαλλόμενες εισφορές κοινωνικής ασφάλισης.

Από την 3η Νοεμβρίου 2010 έως την 31η Δεκεμβρίου 2012, το ύψος της παροχής μητρότητας μειώνεται στο 80% του μέσου μισθού του ασφαλισμένου και το τμήμα της παροχής που υπερβαίνει τα 11,51 LVL (16 ευρώ) την ημέρα καταβάλλεται κατά το ήμισυ.

Παροχή πατρότητας

Η παροχή πατρότητας ανέρχεται στο 100% του μέσου βασικού μισθού, ο οποίος υπολογίζεται βάσει των εισοδημάτων 12 μηνών και βάσει του οποίου έχουν υπολογιστεί οι καταβαλλόμενες εισφορές κοινωνικής ασφάλισης.

Από την 3η Νοεμβρίου 2010 έως την 31η Δεκεμβρίου 2012, το ύψος της παροχής πατρότητας μειώνεται στο 80% του μέσου μισθού του ασφαλισμένου και το τμήμα της παροχής που υπερβαίνει τα 11,51 LVL (16 ευρώ) την ημέρα καταβάλλεται κατά το ήμισυ.

Γονική παροχή

Η γονική παροχή (*vecāku rabalsts*) ανέρχεται στο 70% του μέσου βασικού μισθού, ο οποίος υπολογίζεται βάσει των εισοδημάτων 12 μηνών και βάσει του οποίου έχουν υπολογιστεί οι καταβαλλόμενες εισφορές κοινωνικής ασφάλισης, αλλά δεν μπορεί να είναι χαμηλότερο από 63 LVL (89 ευρώ) το μήνα.

Για όσους φροντίζουν παιδί που γεννήθηκε μετά την 2α Νοεμβρίου 2010, το τμήμα της παροχής που υπερβαίνει τα 11,51 LVL (16 ευρώ) την ημέρα καταβάλλεται κατά το ήμισυ.

Η καταβολή γονικής παροχής διακόπτεται εάν ο ασφαλισμένος λαμβάνει κατά την ίδια περίοδο παροχή ανεργίας.

Πώς αποκτάτε πρόσβαση στα επιδόματα μητρότητας και πατρότητας;

Παροχή μητρότητας

Για να λάβει παροχή μητρότητας, η μητέρα οφείλει να υποβάλει στον κρατικό οργανισμό κοινωνικής ασφάλισης (VSAA) αίτηση χορήγησης παροχής, πιστοποιητικό μητρότητας, καθώς και βεβαίωση του εργοδότη ότι δεν εργαζόταν κατά τη διάρκεια της άδειας μητρότητας· εάν είναι αυτοαπασχολούμενη, βεβαιώνει η ίδια ότι δεν είχε εισοδήματα κατά τη διάρκεια της άδειας μητρότητας.

Παροχή πατρότητας

Για να λάβει την παροχή πατρότητας, ο πατέρας οφείλει να υποβάλει στον κρατικό οργανισμό κοινωνικής ασφάλισης (VSAA) αίτηση χορήγησης επιδόματος, βεβαίωση του εργοδότη ότι ο πατέρας του τέκνου είναι σε άδεια λόγω γέννησης του τέκνου του.

Γονική παροχή

Για να λάβει γονική παροχή, ένας από τους δύο γονείς ή το πρόσωπο που έχει αναλάβει φροντίδα τέκνου υπό την ιδιότητα του κηδεμόνα, του θετού γονέα ή του ανάδοχου γονέα, οφείλει να υποβάλει αίτηση στον κρατικό οργανισμό κοινωνικής ασφάλισης (VSAA).

Η αίτηση μπορεί να υποβάλλεται σε οποιοδήποτε γραφείο του VSAA, είτε αυτοπροσώπως από τον πατέρα ή τη μητέρα, είτε από εξουσιοδοτημένο άτομο, με επίδειξη αποδεικτικού ταυτότητας. Μπορεί επίσης να αποστέλλεται ταχυδρομικώς σε κάποιο από τα γραφεία του VSAA ή να υποβάλλεται ηλεκτρονικώς. Η αίτηση για τις παροχές μητρότητας/πατρότητας/γονικές μπορεί να γίνεται εντός 12 μηνών από την ημερομηνία του τοκετού.

Το δικαίωμά σας σε παροχές μητρότητας και πατρότητας όταν μετακινείστε στην Ευρώπη

Οι διατάξεις συντονισμού καλύπτουν παροχές μητρότητας και τις συναφείς παροχές πατρότητας. Όταν πρέπει να πληρούνται ορισμένες προϋποθέσεις για να δικαιούστε παροχές, ο αρμόδιος φορέας (δηλαδή ο φορέας της χώρας στην οποία είστε

ασφαλισμένοι) πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις περιόδους ασφάλισης, διαμονής ή απασχόλησης που έχετε συμπληρώσει βάσει της νομοθεσίας άλλης χώρας της ΕΕ, καθώς και της Ισλανδίας, του Λιχτενστάιν, της Νορβηγίας ή της Ελβετίας.

Κατά κανόνα, οι παροχές σε χρήμα (δηλαδή παροχές που αντικαθιστούν το εισόδημα που διακόπτεται) καταβάλλονται σύμφωνα με τη νομοθεσία της χώρας στην οποία είστε ασφαλισμένοι, ανεξάρτητα από τον τόπο της προσωρινής ή μόνιμης κατοικίας σας. Οι παροχές σε είδος (δηλαδή ιατρική περίθαλψη, φάρμακα και νοσοκομειακή περίθαλψη) παρέχονται σύμφωνα με τη νομοθεσία της χώρας διαμονής σας, όπως εάν ήσασταν ασφαλισμένοι εκεί.

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον συντονισμό των δικαιωμάτων σας κοινωνικής ασφάλισης, όταν αλλάζετε τόπο διαμονής ή ταξιδεύετε, παρέχονται στη διεύθυνση <http://ec.europa.eu/social-security-coordination>.

Κεφάλαιο V: Παροχές αναπηρίας

Πότε δικαιούστε παροχές αναπηρίας;

Σύνταξη αναπηρίας δικαιούνται οι ασφαλισμένοι με τουλάχιστον τρία χρόνια ασφάλισης, οι οποίοι κρίνονται ανάπηροι προτού συμπληρώσουν το απαιτούμενο όριο ηλικίας συνταξιοδότησης (62 έτη). Το ποσοστό και η διάρκεια της αναπηρίας καθορίζονται από την επιτροπή εμπειρογνομόνων ιατρών σε θέματα υγείας και ικανότητας προς εργασία (VDEAVK).

Η σύνταξη αναπηρίας καταβάλλεται έως ότου το άτομο με αναπηρία συμπληρώσει το απαιτούμενο όριο ηλικίας συνταξιοδότησης.

Τι καλύπτεται;

Το ύψος της σύνταξης αναπηρίας για όσους κατατάσσονται στις κατηγορίες αναπηρίας I και II εξαρτάται:

- από τον μέσο βασικό μισθό του ασφαλισμένου, ο οποίος υπολογίζεται βάσει 36 συνεχόμενων μηνών εντός των 5 ετών που προηγούνται της καταβολής της σύνταξης αναπηρίας·
- από την αρχαιότητα του ασφαλισμένου·
- από τον καθορισμένο μέγιστο δυνατό βαθμό αρχαιότητας ανάμεσα στην ηλικία των 15 ετών και την ηλικία συνταξιοδότησης.

Το ύψος της σύνταξης αναπηρίας για την κατηγορία III αντιστοιχεί στο ύψος του κρατικού επιδόματος κοινωνικής ασφάλισης.

Η σύνταξη αναπηρίας χορηγείται στο ελάχιστο ύψος της, εάν ο ενδιαφερόμενος κατά τη διάρκεια των πέντε ετών πριν από τη χορήγηση της σύνταξης αναπηρίας δεν κατέβαλε εισφορές ασφάλισης αναπηρίας.

Οι δικαιούχοι σύνταξης αναπηρίας δικαιούνται μηνιαία συμπληρωματική πληρωμή για τις περιόδους ασφάλισης που είχαν συμπληρωθεί έως τις 31 Δεκεμβρίου 1995 και που ελήφθησαν υπόψη για τη χορήγηση (ή την αναπροσαρμογή) της σύνταξης.

Πώς αποκτάτε πρόσβαση σε παροχές αναπηρίας;

Για να λάβει σύνταξη αναπηρίας, ο ασφαλισμένος οφείλει να υποβάλει στον κρατικό οργανισμό κοινωνικής ασφάλισης (VSAA) την αίτηση χορήγησης σύνταξης αναπηρίας, καθώς και αποδεικτικό έγγραφο της αρχαιότητάς του.

Το δικαίωμά σας σε παροχές αναπηρίας όταν μετακινείστε στην Ευρώπη

Ο αρμόδιος φορέας της χώρας στην οποία αιτείστε σύνταξη αναπηρίας λαμβάνει υπόψη τις περιόδους ασφάλισης ή μόνιμης διαμονής που έχετε συμπληρώσει δυνάμει της νομοθεσίας άλλης χώρας της ΕΕ, της Ισλανδίας, του Λιχτενστάιν, της Νορβηγίας ή της Ελβετίας, εάν αυτό είναι απαραίτητο για τη θεμελίωση δικαιώματος παροχών αναπηρίας.

Οι παροχές αναπηρίας καταβάλλονται ανεξάρτητα από τον τόπο της προσωρινής ή μόνιμης κατοικίας σας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, την Ισλανδία, το Λιχτενστάιν, τη Νορβηγία ή

την Ελβετία.* Οι απαραίτητοι διοικητικοί έλεγχοι και ιατρικές εξετάσεις γίνονται κατά κανόνα από τον αρμόδιο φορέα της χώρας στην οποία κατοικείτε. Σε ορισμένες περιπτώσεις, ενδέχεται να σας ζητηθεί να επιστρέψετε στη χώρα από την οποία λαμβάνετε τη σύνταξή σας για να πραγματοποιήσετε εκεί τις εν λόγω εξετάσεις, εφόσον σας το επιτρέπει η κατάσταση της υγείας σας.

Κάθε χώρα εφαρμόζει τα δικά της κριτήρια για τον προσδιορισμό του βαθμού αναπηρίας. Κατά συνέπεια, ενδέχεται ορισμένες χώρες να αναγνωρίζουν για κάποιο πρόσωπο βαθμό αναπηρίας 70%, ενώ σε άλλες χώρες το ίδιο πρόσωπο δεν θεωρείται διόλου ανάπηρο βάσει της εθνικής νομοθεσίας. Αυτό είναι αποτέλεσμα του γεγονότος ότι τα εθνικά συστήματα κοινωνικής ασφάλισης δεν εναρμονίζονται αλλά απλώς συντονίζονται από τις διατάξεις της ΕΕ.

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον συντονισμό των δικαιωμάτων σας κοινωνικής ασφάλισης, όταν αλλάζετε τόπο διαμονής ή ταξιδεύετε, παρέχονται στη διεύθυνση <http://ec.europa.eu/social-security-coordination>.

* Ορισμένες ειδικές μη ανταποδοτικές παροχές σε χρήμα παρέχονται αποκλειστικά στη χώρα διαμονής του δικαιούχου και συνεπώς δεν «εξάγονται». Οι παροχές αυτές παρατίθενται στο παράρτημα II στο τέλος του οδηγού.

Κεφάλαιο VI: Συντάξεις και παροχές γήρατος

Πότε δικαιούστε παροχή γήρατος;

Σύνταξη γήρατος δικαιούνται οι γυναίκες και οι άνδρες που έχουν συμπληρώσει το 62ο έτος της ηλικίας τους και περίοδο καταβολής εισφορών τουλάχιστον 10 ετών.

Οι ασφαλισμένοι με όχι λιγότερα από 30 χρόνια αρχαιότητας, οι οποίοι έχουν αναθρέψει τουλάχιστον πέντε τέκνα ή ένα ανάπηρο τέκνο έως την ηλικία των 8 ετών, μπορούν να αιτηθούν σύνταξη γήρατος πέντε χρόνια πριν από τη συμπλήρωση του προβλεπόμενου από το νόμο ηλικιακού ορίου συνταξιοδότησης. Οι ασφαλισμένοι δεν δικαιούνται πρόωρη συνταξιοδότηση εάν δεν έχουν την κηδεμονία των τέκνων.

Προσύνταξη

Μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2011, οι άνδρες και γυναίκες που διαθέτουν ασφάλιση τουλάχιστον 30 ετών μπορούν να αιτηθούν προσύνταξη δύο χρόνια πριν από το προβλεπόμενο ηλικιακό όριο συνταξιοδότησης.

Επικουρική σύνταξη

Το χρηματοδοτούμενο καθεστώς επικουρικής σύνταξης (ή δεύτερος πυλώνας) είναι υποχρεωτικό για όλους τους ασφαλισμένους ηλικίας κάτω των 30 ετών κατά την 1η Ιουλίου 2001. Τα άτομα ηλικίας 30 έως 49 ετών μπορούν να υπαχθούν στον δεύτερο πυλώνα προαιρετικά.

Τι καλύπτεται;

Το ύψος της σύνταξης γήρατος εξαρτάται από ασφαλιστικό ιστορικό του ενδιαφερόμενου (μέχρι το 1996), από το ύψος των εισφορών (από το 1996 και μετά) και από την ηλικία του.

Για τον υπολογισμό του ύψους της σύνταξης γήρατος κατά τη μεταβατική περίοδο, λαμβάνονται υπόψη όχι μόνο το κεφάλαιο που συγκεντρώθηκε μέσω της καταβολής εισφορών από ή για τον ασφαλισμένο μετά την 1η Ιανουαρίου 1996, αλλά και το αρχικό κεφάλαιο που αντιστοιχεί στην περίοδο ασφάλισης μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 1995. Το ύψος του αρχικού κεφαλαίου εξαρτάται από την αρχαιότητα του ασφαλισμένου και από τον μέσο βασικό μισθό του κατά το χρονικό διάστημα 1996-1999 (4 χρόνια).

Οι δικαιούχοι σύνταξης γήρατος δικαιούνται μηνιαία συμπληρωματική πληρωμή για τις περιόδους ασφάλισης που είχαν συμπληρωθεί έως τις 31 Δεκεμβρίου 1995 και που ελήφθησαν υπόψη για τη χορήγηση (ή την αναπροσαρμογή) της σύνταξης.

Προσύνταξη

Σε περίπτωση χορήγησης προσύνταξης μετά την 1η Ιουλίου 2009, καταβάλλεται το 50% του ποσού της πλήρους σύνταξης, αλλά εάν η σύνταξη έχει χορηγηθεί μέχρι και την 30ή Ιουνίου 2009, καταβάλλεται το 80% της πλήρους σύνταξης.

Πώς αποκτάτε πρόσβαση στις παροχές γήρατος;

Για να λάβει σύνταξη γήρατος, ο συνταξιοδοτούμενος οφείλει να υποβάλει στον κρατικό οργανισμό κοινωνικής ασφάλισης (VSAA) αίτηση συνταξιοδότησης συνοδευόμενη από το βιβλιάριο ασφάλισής του και από κάθε άλλο έγγραφο που πιστοποιεί τα έτη μισθωτής εργασίας του.

Το δικαίωμά σας σε παροχές γήρατος όταν μετακινείστε στην Ευρώπη

- Οι διατάξεις της ΕΕ για τις συντάξεις γήρατος αφορούν αποκλειστικά τα κρατικά συνταξιοδοτικά συστήματα και όχι τυχόν εταιρικά, επαγγελματικά ή ιδιωτικά. Οι διατάξεις αυτές εγγυώνται ότι:
- Σε κάθε χώρα της ΕΕ (καθώς και στην Ισλανδία, το Λιχτενστάιν, τη Νορβηγία και την Ελβετία) όπου έχετε ασφαλιστεί, το ασφαλιστικό ιστορικό σας διατηρείται μέχρι να φτάσετε σε ηλικία συνταξιοδότησης στην εκάστοτε χώρα.
- Κάθε χώρα της ΕΕ (καθώς και η Ισλανδία, το Λιχτενστάιν, η Νορβηγία και η Ελβετία) όπου έχετε ασφαλιστεί οφείλει να σας καταβάλει σύνταξη γήρατος, όταν φτάσετε σε ηλικία συνταξιοδότησης. Το ποσό που θα λαμβάνετε από κάθε χώρα εξαρτάται από τη διάρκεια της ασφαλιστικής κάλυψής σας σε αυτή.

Η σύνταξή σας θα σας καταβάλλεται οπουδήποτε διαμένετε στην ΕΕ (και στην Ισλανδία, το Λιχτενστάιν, τη Νορβηγία ή την Ελβετία).*

Οφείλετε να υποβάλετε την αίτησή σας στον φορέα συνταξιοδοτικής ασφάλισης της χώρας της ΕΕ (ή της Ισλανδίας, του Λιχτενστάιν, της Νορβηγίας ή της Ελβετίας) όπου ζείτε, εκτός εάν δεν έχετε εργαστεί ποτέ εκεί. Σε τέτοια περίπτωση, πρέπει να υποβάλετε την αίτησή σας στη χώρα όπου εργαστήκατε για τελευταία φορά.

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον συντονισμό των δικαιωμάτων σας κοινωνικής ασφάλισης, όταν αλλάζετε τόπο διαμονής ή ταξιδεύετε, παρέχονται στη διεύθυνση <http://ec.europa.eu/social-security-coordination>.

* Ορισμένες ειδικές μη ανταποδοτικές παροχές σε χρήμα παρέχονται αποκλειστικά στη χώρα διαμονής του δικαιούχου και συνεπώς δεν «εξάγονται». Οι παροχές αυτές παρατίθενται στο παράρτημα II στο τέλος του οδηγού.

Κεφάλαιο VII: Παροχές επιζώντων

Πότε δικαιούστε παροχές επιζώντων;

Σύνταξη επιζώντων

Σύνταξη επιζώντος δικαιούνται τα μέλη της οικογένειας του αποθανόντος ασφαλισμένου που ήταν ανάμεσα προς εργασία και ως εκ τούτου εξαρτιόνταν από αυτόν. Σύνταξη επιζώντος καταβάλλεται στα τέκνα του αποθανόντος ασφαλισμένου, είτε εξαρτιόνταν από τον τελευταίο είτε όχι.

Ως μέλη της οικογένειας που είναι ανάμεσα προς εργασία θεωρούνται:

- τα τέκνα κάτω των 18 ετών καθώς και τα ενήλικα τέκνα που απέκτησαν αναπηρία πριν από την ηλικία των 18 ετών ·
- οι αδελφοί, οι αδελφές και τα εγγόνια κάτω των 18 ετών, εάν δεν έχουν γονείς ικανούς προς εργασία ή εάν, στην ενήλικη ζωή τους, απέκτησαν αναπηρία πριν από την ηλικία των 18 ετών.

Τα υιοθετημένα τέκνα έχουν τα ίδια δικαιώματα στη σύνταξη επιζώντος με τα φυσικά τέκνα.

Ο προγονός και η προγονή, εάν δεν λαμβάνουν επίδομα διατροφής από τους γονείς τους, έχουν τα ίδια δικαιώματα στη σύνταξη επιζώντος με τα φυσικά τέκνα.

Επιδόματα θανάτου

Το επίδομα για τα έξοδα κηδείας χορηγείται:

- στα μέλη της οικογένειας του ασφαλισμένου, ή στο άτομο που επιλαμβάνεται της κηδείας του ασφαλισμένου ·
- στα μέλη της οικογένειας του ασφαλισμένου, ή στο άτομο που επιλαμβάνεται της κηδείας του ασφαλισμένου, εάν αυτός λάμβανε επίδομα ανεργίας ή έχει καταβάλει εισφορές για τουλάχιστον 12 μήνες κατά τη διάρκεια των 36 μηνών που προηγήθηκαν της εγγραφής του ως ανέργου ·
- στον ασφαλισμένο σε περίπτωση θανάτου κάποιου μέλους της οικογένειάς του ·
- στην οικογένεια δικαιούχου κρατικής σύνταξης ή παροχής κοινωνικής ασφάλισης ή στο άτομο που επιλαμβάνεται της κηδείας.

Επίδομα για έξοδα κηδείας χορηγείται επίσης όταν ο θάνατος του ασφαλισμένου ή μέλους της οικογένειάς του έχει επέλθει εντός περιόδου ενός μηνός μετά τη λήξη της περιόδου κατοβολής εισφορών κοινωνικής ασφάλισης.

Τι καλύπτεται;

Σύνταξη επιζώντων

Για τον υπολογισμό του ύψους της σύνταξης επιζώντος λαμβάνεται υπόψη το ύψος της εκτιμώμενης σύνταξης γήρατος του αποθανόντος προστάτη οικογενείας. Το ποσό αυτό δεν μπορεί να είναι χαμηλότερο από το 65% της κρατικής παροχής κοινωνικής ασφάλισης για κάθε παιδί. Η σύνταξη επιζώντος για τα ορφανά τέκνα υπολογίζεται βάσει της σύνταξης γήρατος που θα λάμβανε ο αποθανών:

- για ένα τέκνο: 50% της σύνταξης
- για δύο τέκνα: 75% της σύνταξης

- για τρία ή περισσότερα τέκνα: το 90% της σύνταξης.

Η σύνταξη επιζώντος καταβάλλεται από την ημέρα θανάτου του προστάτη οικογενείας, εφόσον τα απαραίτητα δικαιολογητικά κατατεθούν μέσα σε διάστημα 12 μηνών από τον θάνατό του.

Επιδόματα Θανάτου

Το ύψος του επιδόματος για τα έξοδα κηδείας σε περίπτωση θανάτου του ασφαλισμένου αντιστοιχεί στο διπλάσιο του μέσου μηνιαίου βασικού μισθού του ασφαλισμένου. Εάν ο αποθανών ήταν άνεργος, το ύψος του εν λόγω επιδόματος αντιστοιχεί στο τριπλάσιο της μηνιαίας κρατικής παροχής κοινωνικής ασφάλισης. Εάν ο αποθανών ήταν μέλος οικογένειας εξαρτώμενο από τον ασφαλισμένο, το ύψος του επιδόματος αντιστοιχεί στο τριπλάσιο των μηνιαίων παροχών κοινωνικής ασφάλισης που χορηγούνταν στον αποθανόντα. Εάν ο αποθανών ήταν δικαιούχος κρατικής σύνταξης, το επίδομα για τα έξοδα κηδείας αντιστοιχεί σε δύο μήνες σύνταξης. Ο/η σύζυγος του αποθανόντος δικαιούχου κρατικής σύνταξης δικαιούται επίσης έκτακτο επίδομα το οποίο αντιστοιχεί σε δύο μήνες σύνταξης του αποθανόντος. Εάν ο αποθανών ήταν δικαιούχος κρατικής παροχής κοινωνικής ασφάλισης, το επίδομα αντιστοιχεί στο διπλάσιο της μηνιαίας κρατικής παροχής κοινωνικής ασφάλισης.

Πώς αποκτάτε πρόσβαση σε παροχές επιζώντων;

Σύνταξη επιζώντων

Για να λάβει σύνταξη επιζώντος, ο έλκων δικαίωμα οφείλει να υποβάλει σε οποιοδήποτε γραφείο του κρατικού οργανισμού κοινωνικής ασφάλισης (VSAA), με επίδειξη της ταυτότητάς του:

- αίτηση σύνταξης ·
- πιστοποιητικό θανάτου ·
- ληξιαρχική πράξη γέννησης των τέκνων (εφόσον συντρέχει περίπτωση) ·
- δικαιολογητικά της αρχαιότητας του αποθανόντος ·
- πιστοποιητικά συγγένειας ·
- πιστοποιητικά αναπηρίας του τέκνου (εφόσον συντρέχει περίπτωση) ·
- πιστοποιητικά ύπαρξης εξαρτώμενων από τον αποθανόντα προσώπων ·
- βεβαίωση του σχολικού ιδρύματος ότι το τέκνο έχει συμπληρώσει το 18ο έτος της ηλικίας του.

Επιδόματα Θανάτου

Για να λάβει το επίδομα για τα έξοδα κηδείας, ο δικαιούχος οφείλει να υποβάλει αίτηση στον κρατικό οργανισμό κοινωνικής ασφάλισης (VSAA).

Εάν ο θάνατος οφείλεται σε εργατικό ατύχημα ή σε επαγγελματική ασθένεια (βλ. κεφάλαιο VIII), ο δικαιούχος οφείλει να προσκομίσει αποδεικτικά για το εργατικό ατύχημα ή το πόρισμα του εμπειρογνώμονα ιατρού από το οποίο προκύπτει η διάγνωση της επαγγελματικής ασθένειας.

Η εν λόγω αίτηση και τα σχετικά έγγραφα αυτά μπορούν να υποβληθούν σε οποιοδήποτε γραφείο του VSAA, με επίδειξη αποδεικτικού ταυτότητας. Οι αιτήσεις μπορούν επίσης να αποστέλλονται ταχυδρομικώς σε κάποιο από τα γραφεία του VSAA ή να υποβάλλονται

ηλεκτρονικώς. Η αίτηση χορήγησης των εξόδων της κηδείας μπορεί να κατατεθεί μέσα σε διάστημα 12 μηνών από την ημέρα του θανάτου.

Το δικαίωμά σας σε παροχές επιζώντων όταν μετακινείστε στην Ευρώπη

Οι κανόνες που ισχύουν για τις συντάξεις επιζώντων συζύγων ή ορφανών τέκνων και για τα επιδόματα θανάτου είναι εν γένει οι ίδιοι με εκείνους που ισχύουν για τις συντάξεις αναπηρίας και γήρατος (βλ. κεφάλαια V και VI). Συγκεκριμένα, οι συντάξεις επιζώντων και τα επιδόματα θανάτου πρέπει να καταβάλλονται χωρίς μειώσεις, τροποποιήσεις ή αναστολές ανεξάρτητα του τόπου κατοικίας του επιζώντος/ώσας συζύγου στην Ευρωπαϊκή Ένωση, στην Ισλανδία, στο Λιχτενστάιν, στη Νορβηγία ή στην Ελβετία.*

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον συντονισμό των δικαιωμάτων σας κοινωνικής ασφάλισης, όταν αλλάζετε τόπο διαμονής ή ταξιδεύετε, παρέχονται στη διεύθυνση <http://ec.europa.eu/social-security-coordination>.

* Ορισμένες ειδικές μη ανταποδοτικές παροχές σε χρήμα παρέχονται αποκλειστικά στη χώρα διαμονής του δικαιούχου και συνεπώς δεν «εξάγονται». Οι παροχές αυτές παρατίθενται στο παράρτημα II στο τέλος του οδηγού.

Κεφάλαιο VIII: Παροχές για εργατικά ατυχήματα και επαγγελματικές ασθένειες

Πότε δικαιούστε παροχές για εργατικά ατυχήματα και επαγγελματικές ασθένειες;

Οι παροχές αυτές χορηγούνται σε περίπτωση προσωρινής ανικανότητας του ασφαλισμένου προς εργασία ή σε περίπτωση θανάτου του λόγω εργατικού ατυχήματος ή επαγγελματικής ασθένειας.

Για να λάβει το επίδομα επαγγελματικής ασθένειας, ο ενδιαφερόμενος πρέπει να είναι ασφαλισμένος για εργατικά ατυχήματα και επαγγελματικές ασθένειες επί τουλάχιστον τρία χρόνια.

Αν ο ασφαλισμένος αποβιώσει εξαιτίας εργατικού ατυχήματος ή επαγγελματικής ασθένειας, τα μέλη της οικογένειάς του δικαιούνται σύνταξη επιζώντος και αποζημίωση για τα έξοδα της κηδείας (βλ. κεφάλαιο VII).

Τι καλύπτεται;

Υπάρχουν διάφοροι τύποι παροχών:

- επίδομα ασθενείας ·
- επίδομα ανικανότητας (αποζημίωση για την απώλεια ικανότητας προς εργασία) ·
- αποζημίωση για πρόσθετες δαπάνες (υγείας και αποκατάστασης, υπηρεσιών προσωπικής περίθαλψης, αγοράς και επισκευής βοηθητικών τεχνικών μέσων, έξοδα μετακίνησης, επισκέψεις ιατρών).

Το ύψος της παροχής ασθενείας και της αποζημίωσης ανικανότητας εξαρτάται από το μέσο βασικό μισθό του ασφαλισμένου, ο οποίος υπολογίζεται βάσει των τελευταίων 12 μηνών, εκ των οποίων δεν λαμβάνονται υπόψη οι δύο μήνες που προηγούνται του μήνα κατά τον οποίο συνέβη το εργατικό ατύχημα ή διαγνώστηκε η επαγγελματική ασθένεια.

Το συνολικό ύψος της αποζημίωσης για πρόσθετες δαπάνες ανά ασφαλιστική περίπτωση δεν πρέπει να υπερβαίνει το 25πλάσιο του ποσού της κρατικής παροχής κοινωνικής ασφάλισης.

Παροχή ασθενείας

Το επίδομα ασθενείας ανέρχεται στο 80% του μέσου βασικού μισθού σε περίπτωση εργατικού ατυχήματος και καταβάλλεται από την 11η ημέρα σε περίπτωση ανικανότητας προς εργασία (από τη 2η έως τη 10η ημερολογιακή ημέρα το επίδομα ασθενείας καταβάλλεται από τον εργοδότη) και από την πρώτη ημέρα σε περίπτωση επαγγελματικής ασθένειας.

Προσωρινά, μεταξύ 1ης Ιανουαρίου 2010 και 31ης Δεκεμβρίου 2012, το τμήμα του επιδόματος που υπερβαίνει τα 11,51 LVL (16 ευρώ) την ημέρα, καταβάλλεται κατά το ήμισυ.

Αποζημίωση ανικανότητας

Το ύψος των αποζημιώσεων που καταβάλλονται για λόγους ανικανότητας προς εργασία υπολογίζεται βάσει του ποσοστού απώλειας της ικανότητας προς εργασία και του μέσου βασικού μισθού.

Πώς αποκτάτε πρόσβαση σε παροχές εργατικού ατυχήματος και επαγγελματικών ασθενειών;

Για να λάβει τις εν λόγω αποζημιώσεις, ο ασφαλισμένος οφείλει να υποβάλει στον κρατικό οργανισμό κοινωνικής ασφάλισης (VSAA) αίτηση χορήγησης αποζημίωσης, καθώς και το έγγραφο που πιστοποιεί το εργατικό ατύχημα ή το πόρισμα της επιτροπής εμπειρογνομόνων ιατρών σε θέματα υγείας και ικανότητας προς εργασία (VDEAVK).

Τα συμπληρωματικά δικαιολογητικά που οφείλει να προσκομίσει ο ενδιαφερόμενος για να λάβει ειδικές αποζημιώσεις και επιδόματα είναι τα εξής:

- για την παροχή ασθένειας: πιστοποιητικό ανικανότητας προς εργασία ·
- για την αποζημίωση ανικανότητας: απόσπασμα του πορίσματος της VDEAVK για το ποσοστό ανικανότητας προς εργασία ·
- για την αποζημίωση για πρόσθετες δαπάνες: δικαιολογητικά που να αποδεικνύουν την αναγκαιότητα και το ύψος των πρόσθετων δαπανών ·
- για σύνταξη επιζώντος: έγγραφο του νοσηλευτικού ιδρύματος που να πιστοποιεί ότι ο θάνατος οφείλεται σε εργατικό ατύχημα ή σε επαγγελματική ασθένεια, αποδεικτικά έγγραφα της συγγενικής σχέσης, της ανικανότητας προς εργασία ή της ύπαρξης εξαρτώμενων ατόμων.

Τα έγγραφα αυτά μπορούν να υποβληθούν σε οποιοδήποτε γραφείο του VSAA, με επίδειξη αποδεικτικού ταυτότητας.

Αποζημίωση για απώλεια προστάτη οικογένειας

Σε περίπτωση θανάτου του ασφαλισμένου λόγω εργατικού ατυχήματος ή επαγγελματικής ασθένειας, χορηγείται αποζημίωση για απώλεια προστάτη οικογένειας στα μέλη της οικογένειάς του που δεν είναι σε θέση να εργαστούν και συντηρούνταν εν μέρει ή εξολοκλήρου από τον αποθανόντα. Το ύψος της αποζημίωσης για απώλεια προστάτη οικογένειας υπολογίζεται κατ' αναλογία προς τις μέσες μηνιαίες αποδοχές του αποθανόντος για τις οποίες καταβάλλονταν εισφορές.

Η αποζημίωση για απώλεια προστάτη οικογένειας καταβάλλεται στα τέκνα του αποθανόντος μέχρι την ηλικία των 18 ετών ή των 24 ετών εάν σπουδάζουν υπό καθεστώς πλήρους φοίτησης σε ίδρυμα της δευτεροβάθμιας ή τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Εάν τα τέκνα του αποθανόντος έχουν αποκτήσει αναπηρία πριν από την ηλικία των 18 ετών, δικαιούνται την εν λόγω αποζημίωση ανεξαρτήτως ηλικίας.

Το δικαίωμά σας σε παροχές εργατικού ατυχήματος και επαγγελματικών ασθενειών όταν μετακινείστε στην Ευρώπη

Οι διατάξεις της ΕΕ σχετικά με τις παροχές για εργατικά ατυχήματα και επαγγελματικές ασθένειες μοιάζουν πολύ με τις διατάξεις για τα παροχές ασθένειας (βλ. ενότητες II και III). Για την Ευρωπαϊκή Ένωση, όπως και για την Ισλανδία, το Λιχτενστάιν, τη Νορβηγία και την Ελβετία, εάν κατοικήτε μόνιμα ή προσωρινά σε χώρα άλλη από εκείνη στην οποία είστε ασφαλισμένοι για εργατικά ατυχήματα και επαγγελματικές ασθένειες, δικαιούστε συνήθως, σε περίπτωση εργατικού ατυχήματος ή επαγγελματικής ασθένειας, υγειονομική περίθαλψη

στη χώρα αυτή. Οι παροχές σε χρήμα καταβάλλονται συνήθως από τον οργανισμό στον οποίο είστε ασφαλισμένοι, ακόμη και αν κατοικείτε μόνιμα ή προσωρινά σε άλλη χώρα.*

Όταν πρέπει να πληρούνται ορισμένες προϋποθέσεις για να δικαιούστε παροχές για εργατικά ατυχήματα ή επαγγελματικές ασθένειες, ο φορέας στον οποίο είστε ασφαλισμένοι πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις περιόδους ασφάλισης, διαμονής ή απασχόλησης που έχετε συμπληρώσει βάσει της νομοθεσίας άλλης χώρας της ΕΕ, καθώς και της Ισλανδίας, του Λιχτενστάιν, της Νορβηγίας ή της Ελβετίας. Διασφαλίζεται έτσι ότι οι εργαζόμενοι δεν χάνουν την ασφαλιστική τους κάλυψη όταν αλλάζουν εργασία ή εγκαθίστανται σε άλλο κράτος.

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον συντονισμό των δικαιωμάτων σας κοινωνικής ασφάλισης, όταν αλλάζετε τόπο διαμονής ή ταξιδεύετε, παρέχονται στη διεύθυνση <http://ec.europa.eu/social-security-coordination>.

* Ορισμένες ειδικές μη ανταποδοτικές παροχές σε χρήμα παρέχονται αποκλειστικά στη χώρα διαμονής του δικαιούχου και συνεπώς δεν «εξάγονται». Οι παροχές αυτές παρατίθενται στο παράρτημα II στο τέλος του οδηγού.

Κεφάλαιο ΙΧ: Οικογενειακά επιδόματα

Πότε δικαιούστε οικογενειακά επιδόματα;

Οικογενειακά επιδόματα δικαιούνται όσοι έχουν αποκτήσει προσωπικό αριθμό κοινωνικής ασφάλισης και κατοικούν στη Λεττονία.

Ειδικές προϋποθέσεις χορήγησης ισχύουν για τα διάφορα οικογενειακά επιδόματα (βλ. παρακάτω «Τι καλύπτεται»).

Τι καλύπτεται;

Επίδομα τοκετού

Το επίδομα τοκετού καταβάλλεται στον έναν εκ των δύο γονέων του τέκνου ή στο άτομο που έχει υπό την ευθύνη του το τέκνο πριν αυτό συμπληρώσει την ηλικία του ενός έτους. Το δικαίωμα στο επίδομα τοκετού ισχύει από την όγδοη ημέρα της ζωής του τέκνου ή της υιοθεσίας του ή της ανάθεσης της κηδεμονίας του.

Το επίδομα τοκετού είναι σταθερό ποσό. Το 2011, το επίδομα τοκετού ανέρχόταν σε 296 LVL (417 ευρώ).

Επίδομα συντηρούμενου τέκνου

Το επίδομα συντηρούμενου τέκνου καταβάλλεται στο άτομο από το οποίο εξαρτάται το τέκνο μέχρι την ηλικία των δύο ετών.

Το επίδομα συντηρούμενου τέκνου δεν χορηγείται για τέκνο η γέννηση του οποίου δίνει δικαίωμα παροχής μητρότητας ή γονικής κατά το ίδιο διάστημα.

Το ύψος του επιδόματος καθορίζεται ως εξής:

- για μη εργαζόμενο γονέα (μητέρα ή πατέρα), έως ότου το παιδί συμπληρώσει ένα έτος ηλικίας: το μηνιαίο ποσό του επιδόματος ανέρχεται στα 50 LVL (71 ευρώ).
- για γονέα με συντηρούμενο τέκνο ηλικίας μεταξύ ενός και δύο ετών: το μηνιαίο ποσό του επιδόματος ανέρχεται στα 30 LVL (42 ευρώ).

Εάν το επίδομα συντηρούμενου τέκνου καταβάλλεται για πολλαπλό τοκετό (δίδυμα, τρίδυμα, κ.λπ.), προβλέπεται πρόσθετο επίδομα για κάθε επιπλέον τέκνο. Το εν λόγω επίδομα ανέρχεται σε 50 LVL (71 ευρώ) το μήνα μέχρι την ηλικία του ενός έτους και σε 30 LVL (42 ευρώ) το μήνα μέχρι την ηλικία των δύο ετών.

Επίδομα συντηρούμενου τέκνου με αναπηρία

Το επίδομα συντηρούμενου τέκνου με αναπηρία καταβάλλεται στο πρόσωπο που είναι υπεύθυνο για τη φροντίδα τέκνου του οποίου η αναπηρία έχει αναγνωριστεί από την επιτροπή ιατρών εμπειρογνομόνων σε θέματα υγείας και ικανότητας προς εργασία (VDEAVK), με την έκδοση βεβαίωσης διά της οποίας πιστοποιείται η ανάγκη ειδικής φροντίδας για λόγους σοβαρών σωματικών και λειτουργικών δυσκολιών.

Δικαίωμα στο επίδομα συντηρούμενου τέκνου με αναπηρία στοιχειοθετείται από τη στιγμή που η επιτροπή ιατρών εμπειρογνομόνων σε θέματα υγείας και ικανότητας προς εργασία (VDEAVK) εκδώσει βεβαίωση διά της οποίας πιστοποιείται η ανάγκη ειδικής φροντίδας του τέκνου. Η καταβολή του εν λόγω επιδόματος παύει στο τέλος της περιόδου αναπηρίας και

της καθορισμένης περιόδου ειδικής φροντίδας, ή όταν το τέκνο συμπληρώσει την ηλικία των 18 ετών. Το μηνιαίο ποσό του επιδόματος ορίζεται στα 150 LVL (212 ευρώ).

Κρατικό οικογενειακό επίδομα

Το κρατικό οικογενειακό επίδομα καταβάλλεται σε κάθε άτομο (τον έναν εκ των δύο γονέων, τον κηδεμόνα ή τον ανάδοχο γονέα) που αναθρέφει τέκνο:

- ηλικίας ενός έως 15 ετών ·
- ηλικίας άνω των 15 ετών, το οποίο όμως φοιτά στη γενική ή επαγγελματική εκπαίδευση και είναι άγαμο. Σε αυτή την περίπτωση, το επίδομα καταβάλλεται καθ' όλη τη διάρκεια φοίτησης του τέκνου, μέχρι να συμπληρώσει το εικοστό έτος της ηλικίας του ή μέχρι να παντρευτεί.

Το μηνιαίο ποσό του επιδόματος ανέρχεται στα 8,00 LVL (11 ευρώ). Το ποσό αυτό δεν επηρεάζεται από τον αριθμό των παιδιών ή από το εισόδημα του δικαιούχου. Το επίδομα δεν χορηγείται για παιδιά η φροντίδα των οποίων έχει ανατεθεί σε κρατικό ίδρυμα.

Εάν το κρατικό οικογενειακό επίδομα καταβάλλεται για παιδί με αναπηρία που δεν έχει φτάσει ακόμη στην ηλικία των 18 ετών, χορηγείται επίσης συμπλήρωμα επί του σταθερού ποσού του επιδόματος – 75 LVL (106 ευρώ). Το δικαίωμα στο εν λόγω συμπλήρωμα για όσους αναθρέφουν παιδί με αναπηρία εξακολουθεί να ισχύει, ανεξάρτητα από τη χορήγηση του κρατικού οικογενειακού επιδόματος, έως ότου το παιδί φτάσει στην ηλικία των 18 ετών.

Άλλα επιδόματα προβλέπονται επίσης ως βοήθεια για όσους αναλαμβάνουν την αναδοχή, υιοθεσία ή άλλου είδους φροντίδα τέκνου (π.χ. κηδεμόνες). Για περισσότερες πληροφορίες βλ. [πίνακες MISSOC](#).

Πώς αποκτάτε πρόσβαση στα οικογενειακά επιδόματα;

Οι αιτήσεις πρέπει να κατατίθενται στον κρατικό οργανισμό κοινωνικής ασφάλισης (VSAA) είτε αυτοπροσώπως είτε ταχυδρομικώς είτε ηλεκτρονικά.

Το δικαίωμά σας σε οικογενειακά επιδόματα όταν μετακινείστε στην Ευρώπη

Τα χαρακτηριστικά και τα ποσά των οικογενειακών επιδομάτων ποικίλουν σημαντικά από το ένα κράτος στο άλλο. * Είναι επομένως σημαντικό να γνωρίζετε ποιο κράτος είναι υπεύθυνο να σας χορηγεί τα επιδόματα αυτά και ποιες προϋποθέσεις πρέπει να πληρούνται. Οι γενικές αρχές για τον προσδιορισμό της σχετικής νομοθεσίας διατίθενται στη διεύθυνση <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=849&langId=el>.

Η χώρα που είναι υπεύθυνη για την καταβολή των οικογενειακών επιδομάτων πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις περιόδους ασφάλισης που έχετε συμπληρώσει βάσει της νομοθεσίας άλλης χώρας της ΕΕ, καθώς και της Ισλανδίας, του Λιχτενστάιν, της Νορβηγίας ή της Ελβετίας, εάν αυτό είναι απαραίτητο ώστε να πληρούνται οι προϋποθέσεις για τη χορήγηση του επιδόματος.

Εάν μια οικογένεια δικαιούται επιδόματα βάσει της νομοθεσίας περισσότερων της μίας χωρών, λαμβάνει κατά κανόνα τα υψηλότερα ποσά των επιδομάτων που προβλέπονται βάσει της νομοθεσίας μίας από τις χώρες αυτές. Με άλλα λόγια, η οικογένεια αντιμετωπίζεται ως εάν όλα τα ενδιαφερόμενα πρόσωπα να διέμεναν και να ήταν ασφαλισμένα στη χώρα με την ευνοϊκότερη νομοθεσία.

* Ορισμένες ειδικές μη ανταποδοτικές παροχές σε χρήμα παρέχονται αποκλειστικά στη χώρα διαμονής του δικαιούχου και συνεπώς δεν «εξάγονται». Οι παροχές αυτές παρατίθενται στο παράρτημα II στο τέλος του οδηγού.

Τα οικογενειακά επιδόματα δεν μπορούν να καταβάλλονται εις διπλούν για την ίδια περίοδο και για το ίδιο μέλος της οικογένειας. Υπάρχουν κανόνες προτεραιότητας σύμφωνα με τους οποίους προβλέπεται η αναστολή των επιδομάτων από μία χώρα μέχρι του ποσού εκείνων που καταβάλλονται από τη χώρα που είναι κατά βάση αρμόδια για την καταβολή τους.

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον συντονισμό των δικαιωμάτων σας κοινωνικής ασφάλισης, όταν αλλάζετε τόπο διαμονής ή ταξιδεύετε, παρέχονται στη διεύθυνση <http://ec.europa.eu/social-security-coordination>.

Κεφάλαιο X: Ανεργία

Πότε δικαιούστε παροχές ανεργίας;

Για να λάβει παροχή ανεργίας, ο αιτών πρέπει να εγγραφεί ως άνεργος στον κρατικό οργανισμό απασχόλησης (NVA). Πρέπει να έχει εργαστεί για τουλάχιστον ένα έτος προτού να καταστεί άνεργος και να έχει καταβάλει εισφορές για περισσότερους από εννέα μήνες κατά τη διάρκεια των δώδεκα μηνών που προηγήθηκαν της εγγραφής του στα μητρώα ανέργων.

Δικαίωμα στην παροχή ανεργίας έχουν επίσης οι άνεργοι για τους οποίους δεν καταβλήθηκαν εισφορές ανεργίας ή καταβλήθηκαν για διάστημα μικρότερο των εννέα μηνών κατά τη διάρκεια των δώδεκα μηνών που προηγήθηκαν της εγγραφής τους στα μητρώα ανέργων, οι οποίοι όμως, κατά το χρονικό αυτό διάστημα, κρίθηκαν ικανοί προς εργασία μετά από μια περίοδο ανικανότητας ή είχαν υπό την επιμέλειά τους ανάπηρο τέκνο ηλικίας κάτω των 16 ετών. Στις περιπτώσεις αυτές, χορηγείται παροχή ανεργίας υπό τον όρο, όμως, ότι ο αιτών εργασία εγγράφηκε στον κρατικό οργανισμό απασχόλησης (NVA) κατά τη διάρκεια του μήνα μετά την αποκατάστασή του ή αφότου το ανάπηρο τέκνο συμπλήρωσε το 16ο έτος της ηλικίας του (ή την ημέρα θανάτου του τέκνου που δεν έχει συμπληρώσει το 16ο έτος της ηλικίας του).

Τι καλύπτεται;

Το ύψος του επιδόματος ανεργίας υπολογίζεται επί του μισθού που απετέλεσε τη βάση υπολογισμού των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης, και εξαρτάται από τα εισοδήματα και την αρχαιότητα του ενδιαφερόμενου στον τελευταίο εργοδότη:

- για όσους διαθέτουν ασφάλιση από 1 έως και 9 έτη: 50% του μέσου βασικού μισθού ·
- για όσους διαθέτουν ασφάλιση από 10 έως και 19 έτη: 55% του μέσου βασικού μισθού ·
- για όσους διαθέτουν ασφάλιση από 20 έως και 29 έτη: 60% του μέσου βασικού μισθού ·
- για όσους διαθέτουν ασφάλιση διάρκειας άνω των 30 ετών: 65% του μέσου βασικού μισθού.

Από την 1η Ιουλίου 2009 έως την 31η Δεκεμβρίου 2011, η διάρκεια της περιόδου καταβολής της παροχής ανεργίας έχει προσωρινά αυξηθεί. Η συνολική διάρκεια της περιόδου καταβολής της παροχής ανεργίας για όλες τις κατηγορίες ανέργων είναι 9 μήνες. Το ποσό της παροχής ανεργίας για την προαναφερθείσα περίοδο διαμορφώνεται ως εξής:

- για όσους διαθέτουν ασφάλιση από 1 έως και 9 έτη:
 - πρώτοι 2 μήνες ανεργίας: 100% του καθορισμένου ποσού,
 - από 3 έως 4 μήνες ανεργίας: 75% του καθορισμένου ποσού,
 - από 5 έως 9 μήνες ανεργίας: κατ' αποκοπή ποσό 45 LVL (63 ευρώ) το μήνα, όχι όμως υψηλότερο από το 75% του καθορισμένου ποσού από 5 έως 6 μήνες και όχι υψηλότερο από το 50% του καθορισμένου ποσού από 7 έως 9 μήνες.
- για όσους διαθέτουν ασφάλιση από 10 έως και 19 έτη:
 - πρώτοι 2 μήνες ανεργίας: 100% του καθορισμένου ποσού,
 - από 3 έως 4 μήνες ανεργίας: 75% του καθορισμένου ποσού,
 - από 5 έως 6 μήνες ανεργίας: 50% του καθορισμένου ποσού,
 - από 7 έως 9 μήνες ανεργίας: κατ' αποκοπή ποσό 45 LVL (63 ευρώ) το μήνα, όχι όμως υψηλότερο από το 50% του καθορισμένου ποσού.

- για όσους διαθέτουν ασφάλιση διάρκειας άνω των 20 ετών:
 - πρώτοι 3 μήνες ανεργίας: 100% του καθορισμένου ποσού,
 - από 4 έως 6 μήνες ανεργίας: 75% του καθορισμένου ποσού,
 - από 7 έως 9 μήνες ανεργίας: 50% του καθορισμένου ποσού,

Πώς αποκτάτε πρόσβαση στις παροχές ανεργίας;

Για να λάβει παροχή ανεργίας, μετά την εγγραφή του ως ανέργου στον κρατικό οργανισμό απασχόλησης (NVA), ο άνεργος οφείλει να υποβάλει στον κρατικό οργανισμό κοινωνικής ασφάλισης (VSAA) αίτηση χορήγησης παροχής ανεργίας, καθώς και τα έγγραφα που πιστοποιούν τη διάρκεια ασφάλισής του (βιβλιάριο ασφάλισης, βεβαιώσεις, συμβάσεις εργασίας και αποδεικτικά λήξης της σύμβασης εργασίας), σε περίπτωση που ο κρατικός οργανισμός κοινωνικής ασφάλισης δεν διαθέτει πληροφορίες σχετικά με τη διάρκεια ασφάλισης του ενδιαφερόμενου.

Αν η αίτηση κατατίθεται από άτομο το οποίο, προτού να εγγραφεί στα μητρώα ανέργων, είχε υπό την ευθύνη του ανάπηρο τέκνο ηλικίας κάτω των 16 ετών ή εάν ο αιτών κατέστη ικανός προς εργασία μετά από μια περίοδο αναπηρίας, η επιτροπή εμπειρογνομόνων ιατρών σε θέματα υγείας και ικανότητας προς εργασία (VDEAVK) πιστοποιεί την αναπηρία του τέκνου ή την περίοδο ανικανότητας του ενδιαφερομένου διαβιβάζοντας πρόσθετες πληροφορίες στον κρατικό οργανισμό κοινωνικής ασφάλισης.

Η αίτηση χορήγησης της παροχής υποβάλλεται σε οποιοδήποτε γραφείο του κρατικού οργανισμού κοινωνικής ασφάλισης (VSAA) αυτοπροσώπως, ταχυδρομικώς ή ηλεκτρονικά.

Το δικαίωμά σας σε παροχές ανεργίας όταν μετακινείστε στην Ευρώπη

Αρμόδιο για τη χορήγηση παροχών ανεργίας είναι συνήθως το κράτος μέλος στο οποίο απασχολείστε. Ειδικές διατάξεις ισχύουν για τους μεθοριακούς εργαζόμενους και άλλους διασυνοριακούς εργαζόμενους, οι οποίοι έχουν διατηρήσει τον τόπο κατοικίας τους σε κράτος μέλος διαφορετικό από εκείνο στο οποίο εργάζονται.

Περίοδοι ασφάλισης ή απασχόλησης που έχουν συμπληρωθεί σε άλλες χώρες της ΕΕ, καθώς και στην Ισλανδία, το Λιχτενστάιν, τη Νορβηγία ή την Ελβετία, ενδέχεται να χρησιμοποιηθούν ώστε να πληρούνται οι προϋποθέσεις χορήγησης.

Εάν θέλετε να αναζητήσετε εργασία σε άλλη χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στην Ισλανδία, το Λιχτενστάιν, τη Νορβηγία ή την Ελβετία, μπορείτε υπό ορισμένες προϋποθέσεις να εξαγάγετε τις παροχές αυτές για ορισμένο χρονικό διάστημα. *Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον συντονισμό των δικαιωμάτων σας κοινωνικής ασφάλισης, όταν αλλάζετε τόπο διαμονής ή ταξιδεύετε, παρέχονται στη διεύθυνση <http://ec.europa.eu/social-security-coordination>.

* Ορισμένες ειδικές μη ανταποδοτικές παροχές σε χρήμα παρέχονται αποκλειστικά στη χώρα διαμονής του δικαιούχου και συνεπώς δεν «εξάγονται». Οι παροχές αυτές παρατίθενται στο παράρτημα II στο τέλος του οδηγού.

Κεφάλαιο XI: Ελάχιστοι πόροι

Πότε δικαιούστε επίδομα λόγω ελάχιστων πόρων;

Παροχή εγγυημένου ελάχιστου εισοδήματος

Σκοπός της παροχής αυτής είναι να διασφαλίζεται ελάχιστο εισόδημα για κάθε αναξιοπαθόντα, είτε μεμονωμένο πρόσωπο είτε μέλος νοικοκυριού. Ως αναξιοπαθής αναγνωρίζεται το πρόσωπο (ή η οικογένεια) του οποίου το εισόδημα (ανά μέλος της οικογένειας) κατά τη διάρκεια των τελευταίων τριών μηνών δεν υπερβαίνει τα 90 LVL (127 ευρώ) και εφόσον το πρόσωπο αυτό ή η οικογένεια πληροί τις προϋποθέσεις εισοδηματικών πόρων.

Την παροχή αυτή δικαιούνται:

- οι λεττονοί πολίτες ·
- οι αλλοδαποί που έχουν αποκτήσει προσωπικό αριθμό κοινωνικής ασφάλισης, εξαιρουμένων όσων διαθέτουν άδεια προσωρινής διαμονής ·
- πρόσφυγες και άτομα στα οποία έχει αποδοθεί εναλλακτικό καθεστώς (επικουρική προστασία), καθώς και τα μέλη των οικογενειών τους.

Δεν υπάρχουν απαιτήσεις ως προς την υπηκοότητα ή την ηλικία, πρέπει όμως να πληρείται το κριτήριο της μόνιμης διαμονής στη διοικητική περιφέρεια της αντίστοιχης τοπικής αρχής.

Κρατική παροχή κοινωνικής ασφάλισης

Η κρατική παροχή κοινωνικής ασφάλισης καταβάλλεται σε όσους δεν δικαιούνται κρατική σύνταξη (με εξαίρεση τη σύνταξη επιζώντος για τα άτομα με αναπηρία) ούτε αποζημιώσεις λόγω εργατικού ατυχήματος ή επαγγελματικής ασθένειας και οι οποίοι πληρούν τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- δεν είναι μισθωτοί και έχουν υπερβεί κατά πέντε χρόνια το όριο ηλικίας συνταξιοδότησης. Η εν λόγω παροχή καταβάλλεται ισοβίως ·
- είναι άτομα με αναπηρία και έχουν συμπληρώσει το 18ο έτος της ηλικίας τους. Η εν λόγω παροχή καταβάλλεται καθ' όλο το διάστημα της αναπηρίας τους ·
- δεν είναι ενήλικοι, έχουν χάσει τον έναν ή και τους δύο γονείς (ή κηδεμόνες) τους και είναι άγαμοι. Σε αυτή την περίπτωση, το επίδομα καταβάλλεται μέχρι την ενηλικίωσή τους. Μετά την ενηλικίωσή τους, οι δικαιούχοι εξακολουθούν να λαμβάνουν το επίδομα μέχρι την ηλικία των 20 ετών εάν φοιτούν στη γενική ή επαγγελματική εκπαίδευση, ή μέχρι την ηλικία των 24 ετών εάν παρακολουθούν πρόγραμμα σπουδών πλήρους φοίτησης σε πανεπιστήμιο.

Επίδομα για αποζημίωση εξόδων μετακίνησης ατόμων με αναπηρία και περιορισμένη κινητικότητα (βοήθημα κινητικότητας)

Το εν λόγω επίδομα καταβάλλεται απευθείας στα άτομα με αναπηρία ή σε όσους έχουν υπό την ευθύνη τους ανάπηρα τέκνα, εφόσον προσκομίσουν ιατρική βεβαίωση η οποία πιστοποιεί την ανάγκη απόκτησης ειδικά διαμορφωμένου οχήματος και χορήγησης του επιδόματος κινητικότητας. Τα άτομα με αναπηρία δικαιούνται να λαμβάνουν το εν λόγω επίδομα από την ημέρα έκδοσης της βεβαίωσης από την επιτροπή ιατρών εμπειρογνομόνων σε θέματα υγείας και ικανότητας προς εργασία (VDEAVK).

Τι καλύπτεται;

Παροχή εγγυημένου ελάχιστου εισοδήματος

Η παροχή εγγυημένου ελάχιστου εισοδήματος (*Pabalsts garantētā minimālā ienākuma līmeņa nodrošināšanai*) υπολογίζεται ως η διαφορά μεταξύ του ποσού που ορίζεται από το υπουργικό συμβούλιο (40 LVL (56 ευρώ) για τους ενήλικες και 45 LVL (63 ευρώ) για τα παιδιά = στάθμη του εγγυημένου ελάχιστου εισοδήματος) και του πραγματικού εισοδήματος του ενδιαφερομένου ατόμου ή νοικοκυριού.

Η παροχή του εγγυημένου ελάχιστου εισοδήματος χορηγείται για περίοδο 6 μηνών ή 12 μηνών και μπορεί να ανανεώνεται.

Ξεχωριστό δημοτικό επίδομα προβλέπεται για σκοπούς στέγασης. Το ύψος του επιδόματος αυτού διαφέρει από τον έναν δήμο στον άλλο, ανάλογα με τους διαθέσιμους πόρους. Εάν ο ενδιαφερόμενος έχει αναγνωριστεί ως αναξιοπαθής και επιθυμεί να εγκατασταθεί σε κοινωνική (εργατική) κατοικία, μπορεί να ενοικιάσει διαμέρισμα ως κοινωνική κατοικία με μειωμένο ενοίκιο και λογαριασμούς οργανισμών κοινής ωφέλειας.

Κρατική παροχή κοινωνικής ασφάλισης

Το μηνιαίο ποσό της κρατικής παροχής κοινωνικής ασφάλισης είναι σταθερό. Επί του παρόντος, ανέρχεται σε 45 LVL (63 ευρώ) το μήνα με εξαίρεση την περίπτωση αναπηρίας αναγνωρισμένης από την παιδική ηλικία. Σε αυτή την περίπτωση, το επίδομα ανέρχεται σε 75 LVL (106 ευρώ) το μήνα.

Επίδομα για αποζημίωση εξόδων μετακίνησης ατόμων με αναπηρία και περιορισμένη κινητικότητα (βοήθημα κινητικότητας)

Το εν λόγω επίδομα καταβάλλεται κάθε εξάμηνο από την ημερομηνία πρώτης χορήγησης. Η καταβολή του επιδόματος διακόπτεται στο τέλος της καθορισμένης περιόδου αναπηρίας. Το επίδομα κινητικότητας είναι σταθερό ποσό. Ανέρχεται σε 56 LVL (79 ευρώ) το εξάμηνο.

Πώς αποκτάτε πρόσβαση στα επιδόματα λόγω ελάχιστων πόρων;

Παροχή εγγυημένου ελάχιστου εισοδήματος

Αρμόδιο να κρίνει εάν ένα πρόσωπο ή μια οικογένεια είναι αναξιοπαθής είναι το δημοτικό γραφείο πρόνοιας (*rašvaldības sociālais dienests*). Για να μπορεί το δημοτικό γραφείο πρόνοιας να αξιολογήσει το εισόδημα και τους υλικούς πόρους μεμονωμένου προσώπου ή νοικοκυριού, ο αιτών πρέπει να υποβάλει δήλωση μέσων διαβίωσης και -εάν οι απαραίτητες πληροφορίες δεν παρέχονται μέσω των μητρών των δημοτικών αρχών ή της κεντρικής κυβέρνησης- δηλώσεις εισοδημάτων.

Προσφυγή κατά απόφασης του δημοτικού γραφείου πρόνοιας μπορεί να υποβληθεί στο εκτελεστικό όργανο της τοπικής αυτοδιοίκησης. Το ενδιαφερόμενο πρόσωπο (ή οικογένεια) μπορεί να προσφύγει κατά της απόφασης του εκτελεστικού οργάνου της τοπικής αυτοδιοίκησης ενώπιον του δικαστηρίου σύμφωνα με τις διαδικασίες που προβλέπονται από το δίκαιο διοικητικής δικονομίας.

Κρατική παροχή κοινωνικής ασφάλισης

Η αίτηση χορήγησης της παροχής υποβάλλεται σε οποιοδήποτε γραφείο του κρατικού οργανισμού κοινωνικής ασφάλισης (VSAA) (αυτοπροσώπως, ταχυδρομικώς ή ηλεκτρονικά).

Επίδομα για αποζημίωση εξόδων μετακίνησης ατόμων με αναπηρία και περιορισμένη κινητικότητα (βοήθημα κινητικότητας)

Η αίτηση χορήγησης του επιδόματος υποβάλλεται σε οποιοδήποτε γραφείο του κρατικού οργανισμού κοινωνικής ασφάλισης (VSAA) (αυτοπροσώπως, ταχυδρομικώς ή ηλεκτρονικά).

Το δικαίωμά σας σε επιδόματα λόγω ελάχιστων πόρων όταν μετακινείστε στην Ευρώπη

Ορισμένες ειδικές μη ανταποδοτικές παροχές σε χρήμα παρέχονται αποκλειστικά στη χώρα διαμονής του δικαιούχου και συνεπώς δεν «εξάγονται». Οι παροχές αυτές παρατίθενται στο παράρτημα II στο τέλος του οδηγού.

Ο συντονισμός των κανόνων της ΕΕ αφορά μόνο την κοινωνική ασφάλεια και όχι τις παροχές κοινωνικής πρόνοιας.

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον συντονισμό των δικαιωμάτων σας κοινωνικής ασφάλισης, όταν αλλάζετε τόπο διαμονής ή ταξιδεύετε, παρέχονται στη διεύθυνση <http://ec.europa.eu/social-security-coordination>.

Κεφάλαιο XII: Μακροχρόνια περίθαλψη

Πότε δικαιούστε μακροχρόνια περίθαλψη;

Μακροχρόνια περίθαλψη δικαιούνται οι εξής:

- οι λεττονοί πολίτες ·
- οι αλλοδαποί που έχουν αποκτήσει προσωπικό αριθμό κοινωνικής ασφάλισης (εξαιρουμένων όσων διαθέτουν άδεια προσωρινής διαμονής).

Βοήθεια μπορεί να παρέχεται σε περιπτώσεις όπου ο ενδιαφερόμενος δεν είναι σε θέση να φροντίζει τον εαυτό του και να εκτελεί καθημερινές δραστηριότητες λόγω της ηλικίας του και λόγω προβλημάτων υγείας, καθώς και σε ορφανά τέκνα ή παιδιά που στερούνται γονικής φροντίδας. Μακροχρόνια περίθαλψη μπορεί επίσης να παρέχεται, λόγω ηλικίας ή προβλημάτων υγείας, σε ηλικιωμένα άτομα και σε παιδιά με αναπηρία ή σε ενήλικες με ψυχικές ή σωματικές διαταραχές (εάν τα μέλη της οικογένειάς τους αδυνατούν να τους παρέχουν την απαραίτητη φροντίδα). Το ίδιο ισχύει και για παιδιά που στερούνται γονικής φροντίδας, εάν δεν μπορούν να μείνουν με την οικογένειά τους και δεν μπορεί να βρεθεί ανάδοχη οικογένεια. Οι πάσχοντες από ασθένεια μεταξύ μιας σειράς από συγκεκριμένες παθήσεις δικαιούνται υγειονομική περίθαλψη κατ' οίκον.

Τι καλύπτεται;

Η μακροχρόνια περίθαλψη παρέχεται σύμφωνα με τις ατομικές ανάγκες και πόρους του δικαιούχου (η αξιολόγηση γίνεται από κοινωνικό λειτουργό). Οι υπηρεσίες προς τα άτομα που τις χρειάζονται παρέχονται στον τόπο κατοικίας τους ή όσο το δυνατόν πιο κοντά στον τόπο κατοικίας τους (κατ' οίκον φροντίδα, μερική περίθαλψη σε κέντρο φροντίδας).

Εάν ένα άτομο χρειάζεται ειδικές υπηρεσίες, η κοινωνική περίθαλψη παρέχεται από ιδρύματα μακροχρόνιας κοινωνικής περίθαλψης.

Προβλέπονται τρία επίπεδα περίθαλψης:

- κατ' οίκον φροντίδα · περίθαλψη από εκπαιδευμένο ή άλλο άτομο, το οποίο αναλαμβάνει τις οικιακές εργασίες και την παροχή δωρεάν γευμάτων. Εάν η κατ' οίκον φροντίδα παρέχεται από μέλη της οικογένειας, οι τοπικές αρχές τους βοηθούν μέσω εκπαίδευσης, συμβουλευτικών υπηρεσιών και, αν είναι απαραίτητο, παροχών σε χρήμα.
- μερική περίθαλψη σε κέντρο φροντίδας: παρέχεται σε διάφορες ομάδες, όπως οι ηλικιωμένοι, οι πάσχοντες από σωματικές αναπηρίες, οι άνθρωποι με ψυχικές διαταραχές και όσοι αναρρώνουν από σοβαρές και μακροχρόνιες ασθένειες. Ο αριθμός των ωρών που ο δικαιούχος μπορεί να επισκέπτεται το ίδρυμα και τυχόν εξειδικευμένες υπηρεσίες ορίζεται από τους δήμους βάσει συμφωνιών με ιδρύματα περίθαλψης.
- πλήρης περίθαλψη σε κέντρο φροντίδας: πλήρης περίθαλψη παρέχεται από ιδρύματα μακροχρόνιας κοινωνικής περίθαλψης για ορφανά τέκνα ή παιδιά που στερούνται γονικής φροντίδας, ανθρώπους σε ηλικία συνταξιοδότησης και πάσχοντες από σωματικές διαταραχές ή τυφλούς, παιδιά με σοβαρές ψυχικές διαταραχές και ενήλικες με σοβαρές ψυχικές διαταραχές.

Ο δήμος μπορεί να χορηγεί πρόσθετες παροχές, συμπεριλαμβανομένων παροχών σε χρήμα. Το ποσό και οι προϋποθέσεις για τη χορήγηση παροχών σε χρήμα εξαρτώνται από τον κάθε δήμο και από τους εσωτερικούς κανονισμούς του.

Πώς αποκτάτε πρόσβαση στη μακροχρόνια περίθαλψη;

Οι αιτήσεις για μακροχρόνια περίθαλψη πρέπει να κατατίθενται στο τμήμα κοινωνικών υπηρεσιών του δήμου στον οποίο κατοικείτε.

Το δικαίωμά σας σε μακροχρόνια περίθαλψη όταν μετακινείστε στην Ευρώπη

Οι παροχές μακροχρόνιας περίθαλψης υπάγονται επίσης στους κανόνες της ΕΕ για τον συντονισμό της κοινωνικής ασφάλισης, όπως οι παροχές ασθενείας. Οι παροχές μακροχρόνιας περίθαλψης σε χρήμα καταβάλλονται σύμφωνα με τη νομοθεσία της χώρας στην οποία είστε ασφαλισμένοι, ανεξάρτητα από τη χώρα στην οποία διαμένετε προσωρινά ή μόνιμα.*

Οι παροχές μακροχρόνιας περίθαλψης σε είδος χορηγούνται σύμφωνα με τη νομοθεσία της χώρας στην οποία διαμένετε προσωρινά ή μόνιμα ωσάν να ήσαστε ασφαλισμένος στη χώρα αυτή.

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον συντονισμό των δικαιωμάτων σας κοινωνικής ασφάλισης, όταν αλλάζετε τόπο διαμονής ή ταξιδεύετε, παρέχονται στη διεύθυνση <http://ec.europa.eu/social-security-coordination>.

* Ορισμένες ειδικές μη ανταποδοτικές παροχές σε χρήμα παρέχονται αποκλειστικά στη χώρα διαμονής του δικαιούχου και συνεπώς δεν «εξάγονται». Οι παροχές αυτές παρατίθενται στο παράρτημα II στο τέλος του οδηγού.

Παράρτημα I: Χρήσιμες διευθύνσεις και χρήσιμοι δικτυακοί τόποι

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τις προϋποθέσεις θεμελίωσης δικαιωμάτων και τις επιμέρους παροχές κοινωνικής ασφάλισης στη Λεττονία μπορείτε να λάβετε από τους δημόσιους φορείς που διαχειρίζονται το σύστημα κοινωνικής προστασίας.

Για ζητήματα κοινωνικής ασφάλισης που αφορούν περισσότερες από μία χώρες της ΕΕ, μπορείτε να αναζητήσετε τον φορέα με τον οποίο επιθυμείτε να επικοινωνήσετε στον κατάλογο φορέων που διατηρεί η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και διατίθεται στη διεύθυνση: <http://ec.europa.eu/social-security-directory>.

Για ζητήματα που αφορούν παροχές ασφάλισης σε δύο ή περισσότερα κράτη μέλη πρέπει να απευθύνεστε στους ακόλουθους φορείς:

Υπουργείο Κοινωνικών Υποθέσεων:

LABKLAJIBAS MINISTRIJA

28 Skolas Str.

RIGA, LV-1331

www.lm.gov.lv

Τηλ.: + 371 6702 16 00

Φαξ: +371 6727 64 45

Ηλ. ταχ.: lm@lm.gov.lv

Κρατικός οργανισμός κοινωνικής ασφάλισης:

VALSTS SOCIĀLĀS APDROŠINĀŠANAS AĢENTŪRA

70a Lacplesa Str.

RIGA, LV-1011

www.vsa.lv

Τηλ.: +371 6701 18 38

Φαξ: +371 6701 18 13

Ηλ. ταχ.: vsaa@vsaa.lv

Κρατικός οργανισμός κοινωνικής ένταξης

SOCIĀLĀS INTEGRĀCIJAS VALSTS AĢENTŪRA

71 Dubultu avenue

JURMALA, LV-2015

www.siva.gov.lv

Υπηρεσία κρατικών εσόδων:

VALSTS IENEMUMU DIENESTS

1 Smilšu Str.

RIGA, LV-1978

www.vid.gov.lv

Τηλ.: +371 6702 87 03

Φαξ: +371 6702 87 04

Ηλ. ταχ.: vid@vid.gov.lv

Κρατικός οργανισμός απασχόλησης:

NODARBINĀTĪBAS VALSTS AĢENTŪRA

38 Kr.Valdemara Str.

RIGA, LV-1010

www.nva.lv

Τηλ.: +371 6702 17 06
Γραμμή χωρίς χρέωση: 8007700
Φαξ: +371 6702 18 06
Ηλ. ταχ.: nva@nva.gov.lv

Υπουργείο Υγείας:
VESELĪBAS MINISTRIJA
72 Brīvības Str.
RĪGA, LV-1011
www.vm.gov.lv
Τηλ.: +371 787 60 00
Φαξ: +371 787 60 02

Κέντρο πληρωμών υγείας:
VESELĪBAS NORĒĶĪNU CENTRS
31 Cēsu Str.
RĪGA, LV-1012
www.vnc.gov.lv

Η επιτροπή εμπειρογνομόνων ιατρών σε θέματα υγείας και ικανότητας προς εργασία (VDEAVK) είναι αρμόδια να καταρτίζει εκθέσεις για περιπτώσεις ανικανότητας.

53 Ventpils Str.
RĪGA, LV-1002
Τηλ.: +371 6761 48 85
Φαξ: +371 6760 29 82
Ηλ. ταχ.: vdeavk@vdeavk.gov.lv
<http://www.vdeavk.gov.lv>

Παράρτημα II: Ειδικές μη ανταποδοτικές παροχές

Ορισμένες παροχές κοινωνικής ασφάλισης, οι λεγόμενες ειδικές μη ανταποδοτικές παροχές σε χρήμα¹, παρέχονται αποκλειστικά στη χώρα διαμονής του δικαιούχου. Οι παροχές αυτές σε χρήμα δεν μπορούν επομένως να «εξάγονται» σε περίπτωση εγκατάστασής σας σε άλλη χώρα της Ευρώπης, ακόμη και αν εξακολουθείτε να είστε ασφαλισμένος στη Λεττονία.

Οι ειδικές μη ανταποδοτικές παροχές για τη Λεττονία είναι οι ακόλουθες:

- κρατική παροχή κοινωνικής ασφάλισης (Νόμος περί κρατικών κοινωνικών επιδομάτων της 1ης Ιανουαρίου 2003) ·
- Επίδομα για αποζημίωση εξόδων μετακίνησης ατόμων με αναπηρία και περιορισμένη κινητικότητα (Νόμος περί κρατικών κοινωνικών επιδομάτων της 1ης Ιανουαρίου 2003).

¹ Βλ. παράρτημα Χ του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 883/2004, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 988/2009.